

Otokar Březina

RUCE

Převzato z: Březina O., *Básnické spisy*, Československý spisovatel,
Praha 1975, s. 161–199 (s přihlédnutím ke starším vydáním).

PROLOG

Chvíle slávy jsem měl, kdy duše volná v majestátu svém
nad staletí se vznáší světelným, vířícím cyklonem,
odvěké vegetace rozmetá a hospodář na nivách času
v červenci pohledu svého nechává zrátí nová bohatství klasů.

A když naplněn úrodou, hořel můj dvůr, o kráse ohně jsem pěl,
o paláci snů, jenž tisícem vězí až do hvězd se potápěl;
a když i ten hořel a ironický vítr kolem mne šuměl,
bez výkřiku bolesti zpívat i mlčet jsem uměl.

Zem krásnou, jak nikdy nebyla po celé věky, co její let
v temnotách prostorů víří, snů mých mi ukázal květ:
viděl jsem průvody gigantských jar, v záři jich pochodní
slunce se tměla,
tisíce pozemských jar do vozu svého zapřažených měla.

Viděl jsem léta královská ulehlat na lože purpurné nádhery,
ukolébaná zpěvnými večery, harf delikátními údery,
měsíčné noci v kouzelných parcích paní, lásky opojná vinobraní
a pod hvězdami rozjířenými rozkoše nejsladších umírání.

Zahrady zimní viděl jsem, haluze rozkvetlé v křišťály,
jak právě rozžaté lustry ještě se houpaly, duhami zahrály;
jak ledové palmy na oknech tajemství, mrazivým světlem ozářené
a jako zahrady kosmu přiblížené, rozjiskřené a otevřené.
Však viděl jsem také zem bolestnou, jak byla od věků,
v úsměvu hořkém hovořící k člověku, zrak teskný
zkroušený v daleku;
zem jednu z nejchudších mezi svými sestrami ve vesmíru,
na moři ticha ostrov, jenž mimo smrti nepoznal míru.

V oblacích času jsem blesky zřel, jak apokalypy ohnivé písmeny,
césarův pokyn otrokům, krví jak růžemi kvetoucí areny,
zrak muže, pýchu a vůli země, tvrdý bojem, zlomený vítězstvími,
zrak ženy, rozkoš země, s pohledy vyčítajícími, toužícími.

A na všechnu slávu svého snu, nádheru noci plamenné,
zapomenu jsem při pohledu na bratří svých ruce zemdlené,
krvavé, hněvem sevřené, a v smíchu moře rozvlněného
přerážené údery vesel, když se chytaly člunu přeplněného.

Řinčení mystických okovů zahřmělo ve snění mém,
a v jeho taktu odvěkém hudbu milionů srdcí uslyšel jsem:
milionů srdcí, jak hvězdy od sebe vzdálených, odcizených,
po sobě tajemně toužících a v mrazivé soumraky pohřížených.

Na prahu bratří usedal jsem, záhadný cizinec, podvečer,
a v dalekém šumění vod a v písni větrů a zářících sfér,
o práci země a světě, jenž v hlubinách lásky se přede mnou šeřil,
k útěše bratří jsem zpíval, šťasten z úsměvu jejich a věřil.

VEDRA

Iluze v žáru, jak halucinace umírajících žízní!
Zem jako přezrálá puká. Květy plamenů neviditelných
vyvřely, parazitní, mezi liliemi a jako břečťany do výše plápolající
přisávají se k nehybným stromům. Sinavé blesky
tríští se v světle, v ironickém nárazu číší slaví svou hostinu
knížata noci –

Ale jak oblaky nazpět do moře odnášející útěchu vláhy,
naděje naše zapadají za horizonty rozpálenými.
Jen němé vědro tvé spravedlnosti sálá jak brázdy jich letu
nad nivami a nad staveništi a nad cestami, kde bílé kameny svítí
jak řečiště ohně a kde jak náměsíční plíží se vojska.
Žhavý dech práce stoupá nad žhavý dech země, nad vlnu
žhavější vlna,
údery tepen na spáncích otroků sviští jak hvízdání bičů,
smrtelně zvážněly zraky. Krutost věků ozívá v krvi:
nebezpečná procitnutí pralesa němého v žáru, když stíny se dlouží
v zimníčních pařeništích tropů. A na hlavy milionů
ze hlubin slunce, trhaného křečemi bouří,
lávy sopečné proudy, rozstříklé v prachu oslnujícím, řítí se
v kataraktech.

Němé jsou nivy, ponurá města, v zakletých jeskyních dílen
na rtech zat'atých utichly písň ve vřeten výsměšném vření,
v úlisném šepotu řemenů, v úpěních ohně a kovů,
v zamlklých modlitbách volajících: Vysvobození!
At' pochodeň hněvu
blíž ještě k zemi se nakloní z modra a sžehne pavučinný květ její!
Syčí ječmenné klasy před zraky ženců předrážděnými,

jak tažení hmyzů, jež usedly na žhavá stébla,
v hněvivém šlehnutí jehel, v klokočném varu
nenávistném. A čekajíce na nahá těla a na rty oněmlé žízní,
tvrdě smějí se svedené vody, v nichž jako trsy jiskřících ostřic,
nože pod hladinami, paprsky odražené třesou se z vírů.

A večery se sady zapálenými! Poslední vegetace ohně
na zříceninách! Když jako mystické ovoce osudných poznání,
slunce,
uzrálé v západu horečném, podzimním listí k zemi padne svou tíží
a puká, plod zesládlý příliš, a z purpurné kůry omamnou štávu,
proud vonný, řeřavící hvězdami jader, víno šumící světlem,
vystříkne na rty nesčíslných! Vedra krve a touhy!
Čísemi rajských rozpomenutí jsou srdce! Fermenty žití a smrti
zdvihly se na dně a v jejich parách myšlenky šílí! Tance kol ohňů!

Požáry pých! Ve zracích zajatců šílenství tvůrčí!
Bolestná procitání tisíce očí z němého množství nedočkavého,
které v úžase tohoto kosmu touží se rozlítí věky!
Hvězdami zjasněné cesty království tvého! Dobytí země a nebes! —

Ale v řinčení číší slaví svou hostinu knížata noci!
A tvoje píseň je tichá, jak řeka za horami klokotající,
sladký ptáčníku duší! Od obzoru k obzoru šlehá tvůj úsměv,
linie blesků, ale ztrácí se dříve, než umdleni zvedneme zraky!
Ach, z bolestné proměny věcí na gehennami poznati slávu tvé vůle
a jako písmo sdělení tajných ta doby nebezpečenství,
zjasněné nad ohněm tahy blankytovými, čisti ji v září!
Ale snesla by zem tato celé bohatství smíření tvého?
Nepotopila by se, lodě přetížená nákladem královských darů,
i s plavci? ... Hluboké jsou noci v měsíci vedra...

HĽUDSKÉ SLEPCOVÉ

Jsou naše duše v tisíciletích exilem země
slepci oslepli mystickou vinou narození,
ke svým vášnivým, kvílícím, hýřícím houslím, ó srdce!
v horečné improvizaci nakloněni.

Světelná nádhera kosmu, ztracená vyhaslým zrakům,
víří k nim z tónů, změněná na hudbu tajemstvími,
a živé housle jejich, jak plameny v klubko sehnáné větrem,
svíjejí se pod éterných prstů dotyky šílenými.

Ke komu kvílí tvá píseň, ó srdce, jak úzkosti výkřik
v hořícím vězení, žhavými pruty zamříženém?

Jak marně bušící touha po procitnutí
na horkém loži, všemi atmosférami výší zatíženém?

Zahrady gigantských květů voní z tvých tónů,
triumfálný let duchů v nich slyšíme ze všech nebes se třást,
v bouři všech blesků v nich pracující slunce svým pluhem
vichřici jisker rozhrnuje z azurných brázd.

Všechna moře v nich kypí, do varu zpěněná tisíci vesel,
prostorů šera, jež letem neznámých křídel se zachvívají,
a vlny času, jež pláčí, jak vody čistého zdroje,
kde ruce bratrovražedné svá krvavá znamení umývají.

Hořce, jak keře ztracených zahrad, v nich od věků dýchají ženy,
v temnotách žhavého větru polibky strásajíce,
měsíční záře v nich k rozkoši zvoní, jak stříbrné kruhy
nad bílými kotníky zajaté tanečnice.

Všechny písně slité v nich víří jak věky je zpívali bratři,
knížata, proroci, šlenci, světci a zavržení,
disonance všech životů mrtvých, zoufalství svatého boje,
i budoucích jiter, v krvi se šeřících, kuropění.

Ohnivé propasti země, noční blankyty smrti,
kvetoucí v kosmickém mrazu hvězdnými asfodely,
a všechno, co myšlenku hrůzou a závratí jímá
a čeho osleplé pohledy neviděly.

Jdou naše duše v tisíciletích exilem země,
slepci osleplí mystickou vinou narození,
v hudbě tvých vášnivých, kvílcích, hýřících houslí, ó srdce,
marně hledají utíšení.

A když konečně kosmu nejvyšší souzvuk
milostí objaly v nekonečno rozpjaté intervale:

proud slzí a krve z osleplých očí spálil jím tváře
a všechny struny tvých houslí, ó srdce, se potrhaly.

BOLEST ČLOVĚKA

Sugescí mdloby ranila nás nepřátelská síla,
ve zracích slunce zajiskřil se tvrdý pohled zlý;
z třesoucích rukou vypadl nám nástroj tvého díla,
na balvan v lomech svých jsme, teskni, usedli,

pot setřeli jsme ze svých čel, se smrtí hovořili
pod nebem žhoucím bez hnutí, v rud ironickém jiskření,
a jako děti hlavu svou v klín mateřský jsme položili
myšlenku zemdlenou ve věčný smutek stvoření.

A tehdy vlastní mocí magickou, tajemstvím rodu svého,
privilegiem skryté slávy své jsme trpěli,
knížata zajatá na rýžovištích vládce vítězného,
střezená neviditelnými dohlížiteli,

když na svá města vzpomenou, rozkvetlá nad jezery,
na hvězdy nebe rodného v mystických soumracích
a v tichu vazby své na zvonů hlahol tisícery
a jáson věrných zástupů při korunovacích.

RUCE

V oslnující bělosti světla ležela země, jako kniha písni
otevřená před našimi zraky. A takto jsme pěli:

Hle, v této chvíli ruce milionů potkávají se, magický řetěz,
jenž obmyká všechny pevniny, pralesy, horstva,
a přes mlčenlivé říše všech moří vzpíná se k bratřím:
V městech, jež z hlubokých horizontů se tmí, tragická obětiště,
a kde slunce, mystická lampa, spuštěná nízko z kleneb azuritových,
krvavě doutná v dýmu, valícím se nad nádražím a katedrálami,
paláci králů a vojsk, parlamenty, žaláři, amfiteátry
a kde žár milionů srdcí v soumráčná nebesa duchů
rozdrážděn sálá, v horečném větru slasti a smrti,

ale při procitnutí nabíhají a tuhnou, krvavé vraždou,
 zmodralé mrazem věků a v letu země, nad propastmi vrávorající,
 zachytávají se v zoufalství vegetace její... Šílené ruce krutého lovce
 ve štvanici živlů! Kletbou ztížené ruce otroka polonahého
 u šarlatových výhní práce! V sepjetí modlitby úderem blesku
 jak písek ztavené ruce přemoženého! A slzami smyté,
 bělostné, září přetékající, vždy krvácejícími stigmaty lásky
 poznamenané! Magické, léčivé, dotknutím čela čtoucí

myšlenky bratří!

Královské, rozdávající! V nebeská ukolébání uspávající!
 Zéternélé jak světlo a k ovoci mystických stromů
 prodlužující se celým vesmírem do nekonečna! –

A ruce naše, zapjaté v magický řetěz rukou nesčíslných,
 chvějí se proudem bratrské sily, jenž do nich naráží z dálek,
 stále mocnějším tlakem věků. Nepřetržité vlny
 bolesti, odvahy, šílenství, rozkoše, oslnění a lásky
 probíhají nám tělem. A v úderu větru jejich, smysly zhasínající, cítíme,
 jak řetěz náš, zachycen rukama bytostí vyšších,
 v nový řetěz se zapíná do všech prostorů hvězdných
 a objímá světy. – A tehdy na otázku bolestnou,
 staletí skrývanou v bázni, jako tajemství rodu,
 jež prvorození sdělují prvorozeným, umírajíce,
 uslyšeli jsme kolozpěv vod, hvězd a srdcí a mezi slokami jeho,
 v intervalech kadence melancholické, dithyramb světu
 za sebou následujících.

ZPÍVALY VODY

Mezi dvěma ohni, slunce a země, zakleté bloudíme věky.
 Z žíznivých kořenů žítí jsme stoupaly k éterným stvolům,
 k nádheře květů, napjatých křecí bolestné touhy,
 proudy nummulitových moří, temnotami pralesů diluviálních,
 královstvími dávného tvorstva gigantického,
 jeskyněmi, kde člověk, zvířete tajemný bratr,
příští vysvoboditel země,
 tišil u nás oheň své krve, zatížené kletbou,
 hořící věčně, neuhasitelný.

Hvězdami rosý jitřní tráslý jsme se na bojištích,
 řekami slzí jsme ohnivé tekly přes popraviště,

k života zrychlujícím se rytmům jsme pěly v mramorných městech
pod mosty triumfálnými a vlnobitní svých oceánů
v patosu ironickém jsme hřměly epopej zemí
pohřbených v tisíciletích. Žhavými fermenty ohně
kynuly jsme v éterné ledovce oblačných velehorstev,
nad ukrytým ložiskem zlatého slunce při zapadání,
jak přeludy vzdušné, odražené dálkami kosmu
z obřího světa nádhernějšího.

Duhu zaklely jsme v pláč vodopádů a pod hvězdnými zrcadly moří
skrývaly jsme odvěkou válku nesčíslných svých tvorů,
němých a krutých, hlubiny černé blesky ozářujících.
Jak oči hadů fascinující leskly jsme se zrádnými víry
na řekách šupinatých, ale podobny hřbitovům tisíce hrobů
v zátokách melancholických rozlévaly jsme se pak zapomenutí
a slovy modlitby posvěcující jsme šeptaly vroucně
nad magickým varem léčivých zřidel, tisícitvárné.

Před zraky zoufajícího jemné vlny naše se otvírají
jako nesčíslné rty, v šílenství věčně se pohybující,
oněmlé ranou náhlého poznání hrůzyplného.

Ale vítězové čtou naši ukrytou moudrost ze svých výší,
ze stříbrné mapy, jež sálá k nim z hlubin, jak čáry na dlani noci
a jak na penízi jiskřící ražení písma, cenu udávající;
radostné tajemství žítí mluví k nim v našich tisíci cestách,
jež ze všech temen horských se lijí k jednomu moři
a z polyfonie pramenů našich, veletoků a oceánů,
zpívati slyší jedinou laskavou sílu,
jež změnami nesčíslnými hledá pravou tvář země.

A hle! Před pohledem jejich roztříštěné vření milionů rukou,
tuhne v jedinou duchovou ruku gigantickou, zem objímající,
jež v slavném a tragickém gestu sochaře,
hnětoucího kouli své poslušné hlíny
přeměňuje tajemství věcí dle nádhery vidění svého,
v mučivé křeči tvůrčí
vždy nespokojená.

ZPÍVALY HOŘÍCÍ HVĚZDY

Každou vteřinou vždy na svém místě
v mystickém tanci světů
kroužíme kosmem.

A zářící sféry duchů sáláme svůdné
krásou.

Kolem hlav našich,
aureolami,
zlaté vlasy se jiskří,
napínané jak zvonící lasa
vichřící letu.

Do tváří našich, jež v extasi hoří,
chladivé věky nám vanou
a schvácené štěstím letu svého,
zářením bolestné rozkoše vysílené,
s výkřikem, jenž letí nekonečnem,
harmonický a jásající,
klesáme, mystické tanecnice,
a v krvi své, jako pohřbené v růžích,
umíráme.

Vstupují sestry na naše místo,
běloskvoucí,
a v písni, jež soumraky věčna se valí,
vlnami stále vzrůstajícími,
v nové a nové prostory postupuje
v mlhovin prachu pozdvíženém
zářící předvoj mysteria.

KOLOZPĚV SRDCÍ

Stále stejným
zdvíhem a klesáním křídel,
v polohách vyšších a vyšších
opakovaným,
nad tíží země
vítezí nádhera letu.
O cestách milosti zpívají hlasy duchů
jak ptáci dávná svá hnízda obletující,

v kouzelných zahradách metamorfos,
mystický zahradníku!

Slyšíte tajemné šumění krve? Vření ve zrajícím kvasu
omamujícím? Horečný hlahol v temnu úlů?
Bolestná zaznění srdcí, laděných věky jak struny
pro souznění hvězdná?
Zakvilení strun příliš napjatých, přetržených?
A všemi světy letící ohnivý tón
dosaženého souzvuku serafického?
Mystická rozpomenutí na objetí slavná milionů,
než tento kosmos viditelný těžkou nádherou vzkvetl
v nekonečnostech?
Signály návratu, očekávané všemi bytostmi země,
shromažďující bratrstva lovčů
v ironických labyrintech pralesa snění?

V lítosti zástupů nad poli zkrvácenými,
v úzkostném blednutí uchvatitelů,
v tajemných vítězstvích ženy,
jak plameny na lustru tisíciramenném,
při každém otevření dveří, jimiž se blíží očekávání,
větrem duchové hudby
třesou se srdce.

Vítáni buďte přicházející!
Vinohrady našich hroznů nejopojnějších
značí vám cestu!

Černé uhelné stopy našich ohňů,
kde pod jiskřením nebeských světel jsme sedávali,
v mlčení noci o vašem příchodu zpívajíce;
znamení svatá,
která jsme řečí národů, určených k zahynutí
na kolmé štíty skal tesávali,
sesuté oblovouky bran triumfálních
vladařů našich,
nánosem věků pokryté obelisky
chrámů. –

Pro tajemství bolesti, smrti a znovuzrození
sladko je žít!

Pro neviditelnou přítomnost velkých a svatých našeho rodu,
 kteří jdou mezi námi v zahradách světla
 a z dálky všech věků hovoří k našim duším
 milostiplní,
 sladko je žiti!

Pro královskou vděčnost přemoženého,
 jenž důvěrně položí hlavu svou na prsa,
 kde žár tvůj mocněji zpívá,
 pro objetí nepřitele v oslnění nejvyšší hodiny naší,
 sladko je žiti!

Pro nadzemskou vůni prvně rozvítých květů
 v extasi písňě, v polibků slávě,
 sladko je žiti!

Pro vznešenou únavu stavitelů
 sladko je žiti!

Pro hvězdný duchový pohled
 zem se všech stran současně objímající:
 krystalné samoty pólů, pravéků, prahor, zákona, čísla;
 tichá moře vzkvetlého světla, štěstí, klasů a nocí;
 horečné zahrady tropů, krve, žízně a knížecích snění;
 tíž všech plodů, jež uzrálý slunci viditelnými i neviditelnými
 a jež volají po větřech a po utržení;
 víření rojů před odlétnutím; zápasy národů v tisíciletích;
 harmonický let země v nádherné linii dráhy její i v zemětřeseních;
 azurná zrcadla nebes i nad ostrovy prokletých malomocenstvím;
 křídová horsta, kde jednou hřímalala moře
 a kde budou hřímati jednou;
 jiskření hmyzů v pralesích trávy,
 jiskření světů v nekonečnostech,
 jiskření myšlenky v duchových vegetacích nepoznaného.
 Pro jemné usmání zraků neoklamaných gigantskou Halucinací
 sladko je žiti!

Pro krev, která prýští z věků do věků z atletických ramen
 vyzdvihujících tíž minulosti, jak závesy žalářních dveří!
 Pro vznešenou přičinu radosti milionů!
 Pro tajemnou cenu smrti všech bratří, kteří pro nás umírali
 (a všichni, co byli, po vsechna tisíciletí, na celém povrchu země
 pro nás umírali).

Pro všechny setby zaseté miliony rukou a nesklizené!
Pro dráždivý lesk a nebezpečenství všech moří nepřeplutých!
Pro každou píd' země, jež určena je za bojiště vítězství našich
a proto květy a zlatem je tajemně pojmenována!
Pro všechno krásu na tvářích nerozsvícenou,
vinu neusmířenou, kameny v chlebe neproměněné,
bohatství bratřím nerozdáná, polibky na rty čekající,
sladko je žít!

Pro výkřik srdce osamělého
když zajásá v úzkosti svojí jako pták zabloudilý,
jenž nalezl bratrské množství zpívající,
sladko je žít!

Pro vichřice, převraty, bouře! Paroxysmy lásky a vůle!
Války duchů!
Věčně žhoucí a žíznivá úsilí sjednocující!
Pro mystické účastenství naše
v práci všech dobyvatelů,
kteří pojmenovávají události jak stádo ke stříži
vypáleným znamením určení svého,
vládnou nad ohněm a bolestí milionů
a smrt posílají na svá pole jako žence
a do svých lomů jak lamače kamene k stavbě
(jak zástup v úžasu k jednomu místu pohlízející
nechávají za sebou věky;
a království, jako lodě, do nichž ze břehu skočili plavci,
až k převrhnutí pod jejich vzprímením se zakolébají).

Pro silnou rozkoš rozdrcen býti jak vlna
pohybem bratrského oceánu majestátního
a jako trs bílého květu trysknouti k výši pěnovou
při úderu o skaliska země zaslíbené.

Pro skrytá jara harmonická
složená v zapředení všech věcí
jak motýlí křídla blankytů večerem opalisujících,
šupinami hvězd rozjiskřená
sladko je žít!

Pro blížící se příchod jasného člověka tajuplného,
jenž jediný v milionech bratří, co budou a byli,
nad prostorem vítěz, pán skrytých emocí,

promění zemi od polu k polu dle svaté vůle tvé
 a myšlenkou, která od poslušných sluncí
 se učila lehkosti, tanci a písni
 usedne ve své tajemné radě
 mezi knížata kosmu –
 sladko je žít!

DITHYRAMB SVĚTŮ

Zářící zrození i hasnutí
 milionů sluncí
 do tmy věků se tříští
 dlouhými rychlými blesky,
 jak zrcadlení světla
 na čepeli nože štěpujícího,
 při každém horečném pohybu ruky
 mistra.

Světy za sebou následující v tajemství času!
 Gigantská jara věčného tropu!
 Koberce mystických stupňů!
 Údery krve omlazující!
 Znova a znova se navracející,
 vždy duchovějí burácející
 vichřice vášní!

Okřídlená semena letící tisíciletí,
 klíčivá i uprostřed ohně!
 Rozkoši ruky polouvřené, zasévající!
 Stříknutí žhavého zrní přes propasti kosmu,
 mléčné dráhy!

Blankyty nesčetných zemí,
 svítící jako pomněnky jarní,
 na březích řeky extatické,
 jež letí v rozpjatou náruč
 moře tvého!

Klokotná víření s arktických výší,
 roztríštěné ledy s sebou unášející,
 krystalná loďstva

mrtvých světů!
Golfické proudy lásky!

Svaté žně Slova!
Z pramene každého zrna
veletok klasů!
Nad každým místem, kam padlo,
i nejukrytějším,
tisíce červenců v ohni!

Duševní kosmy!
Plující zahrady, šílící ptactvem,
země snění!
Žhavými růžemi sršící protuberance
tvůrčích sluncí!
Světy zapalující,
světy zhasínající
víry spravedlnosti!

A všechna slunce,
kroužící kolem věčného slunce
neviditelného,
zářícího hrobu čekajícího,
tajemství nového kosmu
skrývajícího,
mlčenlivého!

Na rtech, jež láskou se třesou
jak vonným větrem
silným a oživujícím,
přes oceány
zní vaše píseň, ó paní,
novorozencům.

Ukolébavka milionů
celým vesmírem otřásající,
v jejíž rytmickém taktu
houpolou se bolestné země,
kolébky duchů.

TICHÝ OCEÁN

Hlas našich slavíků v tvém šeru jiskřil se. A poupatá
jak hudba vřela při rozvíjení. Tep srdcí, vesel údery...
V lanoví zvonil jitřní vítr tvůj a zrcadlená do zlata,
zem táhla kolem nás, jak nábřeží královské nádhery.

Však před námi a nad námi, nad mysteriem hlubin tvých,
oceán tichých světů neviditelných tisíci hořel dráh;
a stále jemnější, jak vodopádů šum ve sluchu nemocných,
žal země, navždy ztracené, se slíval v našich myšlenkách.

Na květy její vzpomněli jsme, žádostivě vonící
a v skrytém ohni jejím vznícené, jak přiblížení rtů;
na každou lásky vteřinu, jak zabloudilá včela zvonící,
když o sklo oken narází do zledovělých blankytů.

Na slova soucitného schýlení, extasí svatý nach,
a na hlas duše andělský, když bouří krve tiší mocí svou;
na vise proroků, v nichž jako větrem pozdvížený prach
pod koly tvého vozu triumfálného hvězd miliony vrou.

Na slunce konejšivé pousmání v zoufalosti dní,
když náhle vzeplá na vécech, jak zlacení tajemných nápisů;
na vlídný pokyn hostitelky zástupů, když pole obilní
se zaskví z obzoru, jak skývy bělostné na míse z jaspisu.

Na noci za námi, v jichž nebezpečném ztišení
jsme bloudívali, cizinci, jak v pralesích melancholických krás,
co zatím z dálka úpělo tvých splavů věčných šumění
a ze tvých mlýnů zakletých kol monotónní ráz.

Jak všechno tichne z těchto míst! Po moři němém veslujem,
slavíci letí v dálce před námi, nad námi výše bez hlasu...
Však naše zraky odměnou, čím víc se z břehů země vzdalujem,
tím čistěji zří prvotní nádheru její svatou v úžasu.

CHVÍME SE NAD MOCÍ VŮLE

Hvězdami úsměvů, s hypnotizujícím strnutím ve zracích,
v závojích blesků a síly, i v letargiích, jak sníme,
obraz náš, v druhého světla všudypřítomných vibracích,
v tisíci duší, které jsme v životě potkali, dříme.

A každou vteřinou někde v dálce mihne se fantomem,
cestami vnitřního ticha, nad sněžnou čárou v bratrských krajích,
v jeskyních s výdechem mámivým a ve podvědomém
a ve snu výstražných, nepochopitelných jinotajích.

Tvář naše zdrobnělá, dle rodných, dědičných příznaků
modelovaná smrtí, jak nervosních dotycích dláta,
a zase duševní, prýštění měsíčné z jemného oblaku,
v zrcadlo dechem zamžené v stříbrných liniích sváta,

z vln našeho hlasu se nořící, pohybem jejich zvířená,
z hořkého dýmu rostoucí nad uhlím krvavým dávného slova,
v extasích lásky jak tiché slunce v nesmírno zdvižená
nad zemí čistou a zářnou, jak zimní zahrada diamantová...

Ó Přísný, jenž nad všemi prostory, nad větry staletí,
zrakům duší, od věků do věků bdícím, jsi ponechal vládu!
Chvíme se nad mocí své vůle, jež z tohoto života zakletí
zbyla nám jako dědictví knížecí z tajuplného pádu...

Tisíce dechů sladkých i otravných v dechnutí našem ožívá,
k tisícům smrtí i slavností volají pro věky ulité zvony:
a vlna, kterou jsme pohnuli, nekonečnem se rozlívá,
zrádná i uzdravující v příbuzenství bratří na miliony.

Učin svatým nás přízrak! A tam, kde umdlení přináší v zápase,
a zmatek vojů v den rozhodující, oblakem černým ho postří!
A tam, kde nepřítel mystický do pláště světla skrývá se,
sugesci pohledů našich září svých paprsků zostří!

V mukách těžce umírajících, v milenců samotu důvěrnou,
s šeptem o vykoupení všech lidí at' jemný se zvedne
a na města ozářená v předvečer slávy at' rukou svou éternou
ukáže bratřím (ó hvězdy!) v šílenství půlnoci sebevražedné!

STRÁŽ NAD MRTVÝMI

Po utišení nesčíslných požáru,
když soumraky, jak popel plný jisker, v závějích
se položily mezi válčícími tábory,
svých sladkých bratří hledat vyšli jsme
v příměří.

A podle blednoucího vyzáření aureol
jsme krásné hlavy jejich poznali,
opřené o kamenné polštáře
jak ve snění.

Však páry jitra nového se srážely
na jejich čelech rosou smrtelnou,
a v onen večer, který šero své
nad tisíci dní našich rozestrel,
pod vsemi svými polibky jsme cítili jich tahy tázavé
a vynucený úsměv jejich záhadný –

Bdít budeme nad stany bratří spících, v modlitbách,
a stromy, vody, země, budou s námi tesknití
i města přátelská. Uprostřed černých oceánů zničení
ostrovy mlčenlivé budou naše sny
a loďstva mrtvých, v horká pásma plujících,
na horizontech siných světel uzříme.

Nehoří všechny květy tvé se všemi hvězdami
nad hroby nesčíslnými, jak lampy náhrobní
za večerů v oktávu tajemném tvých vítězů?
A nestvořil jsi miliony jazyků
od hořkých povzdechnutí trav a mechů pokorných
až k výmluvnosti plamenů a bílých sluncí v zoufalství,
by zakvíly v tisíciletích tíž kletby tvé,
žal věcí pomíjejících?
A ze všech břehů kosmu nepláče
šílenství rukou marně rozpјatých,
tep srdcí oddělených nekonečnostmi?
Hřmí ve všem žírávě tvé proudy propastné,
vře jimi kámen, krev i myšlení,
oblaky věcí věčný vítr v nesčíslné formy přelívá
a místa jednoho se netkl nikdo rukou ani myšlenkou
dvakrátě.

A naše vlastní bytost záhadná!
Na hranici své žalmy pějící
v šarlatném pláště plamenů!
A s lehkostí, jak obraz nekonečna ve zracích,
tíž provinění tajemného nesoucí,
sen tragický tohoto vesmíru!
V ohnivých řasách měnivých a nádherných,
jež do tváře jí šlehalo tvým větrem vzdouvané
a vesmír dávají jí zřítit plameny jak závojem,
v třesení zatajeném stojí vztyčená.
A rozjařená jako v šílenství
tisícum smrtí v ironické tahy pohlíží,
z všech černých rukou přijímá čiš halucinací
a ve přípitku extatickém životu
a slunci, smíření a nadějím,
až ke dnu v temné rozkoší jí dopíjí
a dychtivě svou ruku vztáhne po nové a po nové,
od věků k věkům nenasycená
ry žárem žízně v jedno s čísí ztavené,
při každém odtržení ledového kovu
krvácející.

Dni naše nocí odděleny jsou,
však naše noci jako vlna vlny dotýkají se
všech nocí vesmíru.

Setkání naše odloučením jest
a odloučení naše setkáním
a v setkání i odloučení bolest jediná,
jíž nejvyšším jest výkřikem
mlčení. –

Však ráno, v šiku svém až státi budeme,
kruh slunce žhavý, k zemi obrácen,
polnice měděná v tajemných rukou září zastřených,
hromovým hlaholem se zachví válečným.

A smrti poselství,
zvuk letem vibrujících šípů světla nejtajnějšího,
včel hudba mystická nad vegetací duchů vířící,
melancholický úder tvého ladění pro výši tónů v hymnech vítězství
po věky znějící - nad naší hlavou zazvoní:
signály z nejžhavějších ohnisk tvého bojiště,
jež vyvolené volají na křídla neviditelná,

by kryli útok těžkooděnců tvých, zápasících na zemi.
 Všech duší hloubkami se rozhlaholí najednou
 a tisíceronásobně se roztríští tvým celým stvořením,
 chodbami nesčislennými tvých labyrinthů mlčících,
 žaláři podzemí a zahradami jar
 i galeriemi tvých liliových světel kouzelných.
 Co naše bolest v těchto jistotách a závratích
 a oddanostech, jejichž gesta podobna zoufalství?

V jiskření úsměvů jak v hledí oslnňující
 svých tváří sinou bledost ukryjem,
 a k bratřím obrátíme zraky radostné
 jak prameny, v nichž jítřní slunce odrazilo se:
 i budou podobenstvím zdroje svatého,
 kde jako zrnka písku, k výši zdvižená
 všech vodstev rovnováhou tajemnou,
 souhvězdí rozmetaná éternými vlnami
 v azurech bolesti a spravedlnosti
 se usmívají zlatým vířením.

ŠÍLENCI

Bloudíme tajemství země, ptáme se věcí mlčenlivých,
 na jaro, které nepřichází, na květy, které se nerozvijí;
 vždy s jedním pozdravem větrům, jež do věků budoucích vanou,
 vždy s jednou myšlenkou nedomyšlenou, písni nedozpívanou,
 přísahou vázaní svědkové mysterií.

Nevlastní děti twoje, ó země, byli jsme bolesti mlékem
 jako na prsou svedených matek svých odkojeni;
 kde naši bratři pili z tvých drobných a sladkých pramenů vděčně,
 před slanými vodami oceánů my stáli, žízniví věčně,
 a jenom tragická hudba jich bouří dala nám opojení.

K modlitbě díků my klekli, kde nesčislí té proklínali,
 a plakali jsme tam, kde nesčislí ti dobrořečí;
 hlas náš se jiskřil jak slunce, když bázni oněmly miliony
 a když vítězům k návratu v triumfu hřímalá srdce a zvony,
 rty naše, prorocké, stiskly se v mlčení bolestnou křečí.

Knížata země i otroci do krve ubičovaní
jak bratři vcházelí v modliteb našich katedrály:
pro všechna čela poznamenaná polibek míru jsme měli,
snům země nejtíživějším jak povzdechu matky jsme porozuměli
a tam, kde bratři odvrátili se s hrůzou, my ještě milovali.

V úsměvech krásy i v přítluných pohledech věcí
hořelo pro nás hrobové světlo našeho zasvěcení;
z ticha agonii k nám vyvřel polibků dychtivý šepot,
z ticha, hnusu a umdlení - mladistvých křídel jásavý tepot,
z ticha rozkoše - mlčení vnitřního ohně, v němž pracují
zatracení.

Od jitra k večeru svému šli jsme jen přes věky příští:
když jsme se bratřím nejbližší zdáli, nejvíce se vzdalovali;
nejchudší, ze vzácných světel, mramorů, tajemných kovů,
k Věčného slávě my stavěli chrámy, nádheru vraceli slovu,
a pokorní, jménem tvé mystické moci nad dušemi kralovali.

Ač jsme nesčíslnými životy žili, žárem všech světů kvetli,
slunce své lásky jak oblak pozdvihli v azur iluzí vesmír celý,
k zvířatům ve jhu se skláněli, jako k bratřím zakletí svého,
všech početí cítili slast a v lúnech bolestná hnutí nezrozeného
a ve svém srdci oheň všech srdců - stáli jsme osamělí.

Jen mrtví a z věků příštích se blížící bratří
odpovídali k radostným poselstvím našeho zaslíbení;
v prahnutí naší vůle, jak omdlévající v polední žehu
umlkávali, zbledlí, nejdražší naši a našich pohledů něhu
přijímalí jen s bázní, jak těžce nemocných nebezpečná políbení.

Za zrádce země vyhlásili nás tajně, když její slávu,
věčnosti jitřní požár, jsme v extasi vítali na kolenou:
o ženě, králově nové lásky, když jasnovidoucí jsme snili,
o muži, vlídném pastýři živlů, knížeti mystické síly,
jenž ovládne bolest, v plameny nejvyšší touhy proměněnou.

O slití všech milionů v Jediného Člověka vykoupeného
kormidelníka duchové země, jenž k břehům tvých tajemství pluje,
ve směru svatých tvých větrů pne plachty, předené tisíciletí,
a novou řecí, mocnou jako řec andělů, čistou, jako řec dětí,
květy tvých zahrad neviditelných pojmenuje. –

Ale ani v zářících mlhovinách světů nejvzdálenějších
 míru jsme nepoznali, němou moudrost mrtvým jsme záviděli:
 nad každou krajinou krásy, kam zrak náš výbojem dostih,
 znamení tvého panství suverénního ve všech nekonečnostech,
 před námi hrozivě tmí se vyššími duchy střežené citadel.

Z blankytu tisíce blankytů vyšlehlo v gigantských polokruzích,
 galerie tvé stavby, vždy duchovější, bezmeznou perspektivou;
 od hvězdy k hvězdě, jak roje nových sídel, v dráždivém červnu
 tvé vůle,
 hierarchie duchů se snáší, mystická včelstva jednoho úle,
 o sladkém pracují díle s tajemnou prací zádumčivou.

Čím výš, tím hlubší a ukrytější je zápas, osudnější víry tvé slávy;
 čím blíže k věčnému moři, tím z větších výšin vrí vodopády
 myšlenky naší, co krůpej, to vyvření ohně v nárazu světů:
 rozdrcena jsou slova jak zrní v stoupách tvé bouře a v letu
 jak popel padají na naše hlavy před majestátem tvé vlády...

A tehdy, před našimi zraky uzavřenými, nový kosmos se mihl:
 jako sloup rudý vedla nás k němu sluncí všech dráha mléčná;
 a z řeravého poháru touhy, kde snění zdroj magický vysech,
 žízniví věčně, poslední víno jsme pili, na našich tláčené lisech,
 nesmrtelnosti nápoj, zničení tvarů, zmámení nekonečna.

ČISTÉ JITRO

Když za jitra, snů množstvím zemdlení, jsme vyšli do zahrad,
 zem celou, jako duši svou, jsme zřeli v ohni rozkvétat;
 i ptali jsme se větrů, vod a stromů, ptáků, včel:
 kdo dnešní noci, tajemný, zahradou naší šel?

Hrál písek v zlato změněný, kde svaté stopy ležely,
 šuměly vody léčivé, jak rozvlněné anděly,
 dech každý sílu žítí měl jak na sta žhoucích dní,
 a v každém pohledu byl úžas znovuzrození.

Tíž tajemství svých bolestných jsme přijali jak vůli tvou,
 před rozlomením pečeti list políbený s pokorou;
 a nepřítel, jenž číhaje u našich usnul bran,
 jak unavený posel tvůj byl od nás uvítán.

Na nebezpečných samotách, navštěvovaných démony,
sad našich přání jemný kvet, jak liliové záhony,
a nejžhavější, nejsladší, nejžádoucnější z žen
jsme pozdravili, zářící, jak bílé sestry jen.

MÍSTA HARMONIE A SMÍŘENÍ

Síněmi iluzí v paláci tvém němí a užaslí jdem,
vždy záhadnější je svět před naším pohledem:
vždy radostnější je smutek, vždy bolestnější je smích,
vždy dvojsmyslnější odpovědi znamení tvých:

zářící moudrost slunce, nocí a jiter královský vjezd,
potkání nebes a země, proroctví smrti a hvězd,
melancholická zemdlení léta, jemné radosti za jesení
a v pohledu milovaného nesmrtelnosti oslnění.

I přicházíme konečně do křišťálových síní tvých tich,
(šťasten, kdo do nich vešel, šťastnější, kdo nenajde návratu z nich),
a celá tajemství, světa bolestného a nádherného
před námi chví se tam ve světle tvého úsměvu důvěrného.

Každý nás krok a pozdrav, úžasu výkřik i vzdech
chodbami blankytů zní tam jak hudba v nekonečno se šířících ech;
a naše myšlenky nejukrytější, magickým odrazem,
jak souhvězdí nejčistší noci tam viditelný jsou všem.

Srdce naše tam vzkvétá jak jaro, hnízdo všech skřivanů tvých,
moudro písni a polibků nad hlavami pracujících;
a v jasu, jak by v jedno se slila slunce všech nebesklonů,
dějiny duše své zříme tam v kouzelném zrcadle milionů.

Jako při Asperges tajemném po stupních světů před námi jdeš,
gestem, jež duhové brány nad věky klene, vše posvěcuješ:
génia smutek, žen krásu, veselost dětí, rozkoše zahoření,
jemný sen květů i zvírat oddané, nereptající pokoření.

Dobrořečíme zemím a městům, klasům a hroznům všech niv,
kdo z našich dlani se napil, odchází zářiv a sniv
a potkání bratří, i nejmenších, vidíme slavné v úsměvu tvém,
jako potkání knížat s nesčetným, neviditelným doprovodem.

A neznajíce již bolestí jiných než nejtajnější všech ztrát,
na prahu vnitřních tvých světů blízkosti tvojí se bát
dobyvatelé pokorní, za tebou jdeme k tvým zahradám,
a všechna proti nám vyslaná vojska přidávají se k nám.

Věčně znova, přemoženi, píseň písni počínáme,
sladkostí i hrůzou chví se tajuplných rukou hra;
lánem věků, ženci tvoji, cestu sobě prožínáme,
ale v obzor nekonečný zraje setby nádhera.

Na sta sluncí zapadal v dálku klasů nedohlednou,
ale den a léto duší nad věky se nešeří,
a až naše píseň dozní, neznámí se bratří zvednou,
v struny naše utišené ruce jasné uderí.

Dokud srdce hřmíti budou, před slavnostmi zvonů znění,
na kroužící kouli země kolébat se tanec jar,
tisící rtů věčná žízeň marně píti zapomnění,
naděje se k duším blížit pohořími jitřních par,

a smrt dokud, mlčenlivá, půjde městy vířícími,
komnatami svatebními, v rána smyslu líbezná,
nad bojišti kosmickými, sluncí sady hýřícími,
všudypřítomná a moudrá, jemná, vítězná:

ruce v písni pozdvížené, rozteskněné, hledající,
jako květy růsti budou do nesmírna, v záři tvou;
pod klenbamí nekonečna vojska duchů putující
v nový šik se utáboří, hvězdné stany rozepnou,

mocná slova harmonická znítí budou v hlahol světů,
předvoj na výpravě duchů v jasné sféry závratí,
a pak s křídly rozpjetými, zastavena ve svém letu,
v bouři času zavěšena, nepohnutě čekati.

ŽENY

Co zpívá večer nad královstvími, nad městy, nad oseními
a nad cestami tajuplnými, soumraky zarosenými?

Čí ruce v sadech západů, když pod nebesy zaplanou,
po tisíciletí vám růže trhají jak na přivítanou? –

Když po dni lásky vracíte se z díla svého zemdlení,
dech černé země stoupá k vám jak věků příštích tušení:
bratrská města gigantská se týčí v zlatém obzoru,
sen kovů, zahrad světelných a rytmů zvířených a mramorů.

A v sluncích, která míjejí a zhasínají, svítají,
žen bílé ruce rozpjaté se jako záře kmitají,
a z věků do věků vás lákají, prchají před vámi,
a němým gestem krásy své k vám hovoří jak osud, neznámy.

Ó mocné ruce zářící, kam naši touhu vedete?
Do jakých zahrad procitlých, jež věky snily zakleté?
Do jakých tich, kde zaznívá, v žal příliš velké nádhery,
zpěv ptáků polárních nad melancholickými jezery? –

Myšlenek oblaky jak ostrovy do moře světla ční,
pokryté fosforeskující vegetací měsíční,
a našich srdcí zachvění je zazvoněním na březích,
při odpoutání lodí zakotvených na stříbrných řetězích.

A zraků v lásce zhroužení je plavba v němá zámoří,
kde šlehají jak plameny duchových světů pohoří,
a jako větve v sebe zapjaté, nesmírná nebesa
se třesou dávným jitrem kosmického pralesa.

ODPOVĚDI

Jsme stíženi klebou: i v letu nejvyšších roztožení
tíži země jsme podrobeni, do tmy krve své pohrouženi.

„Jsme mocni a nesmrtelní; avaše duše tajuplná
nese v sobě slunce a jara a vinobraní nesčíslná.“

V mlčení kosmu, ve středu hvězd, jež hasnoucí zkrvavěly,
jak v řetězu strážných ohňů nepřátelských jsme osaměli.

„Tíží vás odění těžkooděnců; v zápolení,
k vysvobození všech bytostí země jste vyvoleni.“

Kleknout na zborcená prsa přemoženého usilujem,
a i když milovat toužíme, nemilujem, nemilujem.

„Jak ovoce nedozrálé jste ztvrdlí; a ožehnuti
tajemným letem, zrajete k slávě bratrských obejmutí.“

Radost je slunce, viděné ve snu; při procitnutí uhasíná;
bolest má tisíce očí a nikdy docela neusíná...

„S miliony jste v tajemné bratrství spjati
a jenom v radosti milionů se budete radovati.“

K plujícím ostrovům širokou brázdou vůně plujem...
Plujem a ostrovy plují a nikdy se nepřibližujem...

„Královské vaše zraky klamem vás obestřely,
ostrovy v záři, jež v duši vám kvetou, před vámi otevřely.“

JARNÍ NOC

Noc tiše zpívala, šum prvních zelení a jarních vod
byl její melancholické písni doprovod;
ve výši hvězdy, světelne kalichy nesmírné,
dýchali těžkou vůni nadzemských vegetací;
a ruce bratří mých, jak při smrti na prsou zkřížené,
ležely tiché a zklamané a jako kámen ztížené,
zlomeny prací.

Však jejich ruce duchové k hvězdám se rozpjalaly,
miliony duší na zemi a ve všech světech objaly
a dlouhý oddech radostných procitnutí,
sváteční vření věčného města,
duchových křídel šumění, hra větrů v mystickém osení,
orchestrů neviditelných zapění,
zdvihlo se v taktu jejich tajuplného gesta.

Čas

Lípy, které jsme sázeli pro úlů bratrských včely,
chrámy, které jsme stavěli v ohni a mlčení, pro slávu tvou,
ruce, jež zimnicí žití se v práci a rozkoši chvěly,
na cestě tisíců dávno už v zářícím prachu smíšeny jsou:
souhvězdí, kterým jsme dali nejsladší jména své touhy,
před zraky živých se mihají změněným rytmem a hrou.

V tajemství tvoje nebesa nová jsou zotevřána,
slunce dne tvého na jinou stranu promítá stín:
jak potápěči z tvých moří s poklady věků nová vystoupla rána,
na nových loukách tymián voní, pelyněk, rákos a kmín,
a v paprsků číše nalévá mystický podzim smutek a snění,
nejopojnější z opojných vín.

Ale my čekáme oddaně jako jsme čekali jednou:
tisíce zemí vidíme stoupat z koupele ohnivých par,
slunce jak milenci žárliví v touze své před nimi rdí se a blednou,
z vášnívých, bolestných srdcí jim bouří světlé krve omamný var –
zemdlení věky čekáme stále na tvůj tajemný příchod,
na bílé blesky, květ oblaku tvého, lilie věčných tvých jar.

Kolem nás mihla se znamení: vítězná vojska našeho rodu,
v západu purpurných stanech, jež povstala od ohňů svých,
nebesa v zlatě a krvi jak odlesk od věků zrajících plodů,
jež voněly z dálky v horečné samoty vyvolených!
A na cestách jitřních, jak skvosty ztracené při královen jízdě,
posledních nocí magická rosa slzami vyšlehla z lích...

Uhasla země, vysvobozená... V hrůze své nesmrtelnosti,
z mystických břehů svých zříme, jak dále se valí slávy tvé proud:
v černé oblouky mostů rozpjatých nekonečnosti
vždy nádhernější světy, se signály barevných ohňů vidíme plout:
ale jak zrna písku v hodinách přesýpacích jsou hvězdy,
a znova a znova je obrací vůle tvé mlčení, tíže a soud.

Zdrnceni nesmírností tvé slávy, čekáme stále, teskní a tiší,
na sladké usmání smíření tvého, skončení dní,
zchladnutí snění rozžhaveného, na času zjasnění vyšší,
zlomení mystické vazby, odpuštění,
a naše slzy, děšť věčný, do srdcí živoucích kanou,
v krůpějích ohně a touhy tam pálí, vzlykotem lásky tam zní.